

Teknas politikkdokument om helse

VEDTATT AV TEKNAS HOVEDSTYRE 23.03.2017

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Politikkdokument om helse

Tekna mener at:

- Norge skal ha en offentlig finansiert helsetjeneste, som sikrer befolkningen forsvarlige, effektive og likeverdige tjenester.
- Nye IT-løsninger må baseres på behov og treffsikre problembeskrivelser som understøtter og utvikler arbeidsprosesser i sektoren.
- Innbyggerne bør ha enkel og sikker tilgang til de digitale helse- og omsorgstjenestene, og det må legges til rette for økt selvbetjening og automatisering.
- Store mengder data fra mange ulike kilder må kunne utnyttes for målrettede forbyggende tiltak.
- Tverrfaglig kompetanse må utnyttes og bli en naturlig del av det nasjonale forebyggende arbeidet mot antibiotikaresistens.
- Det må gjennomgås hvilke utdanningsgrupper som knyttes til hvilke oppgaver og roller i helsetjenesten.
- Teknologer og realister må ha forutsigbare karriereveier og karrieremuligheter i helsetjenesten med konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår.
- Myndighetene må utvikle finansieringsordninger som tilrettelegger for økt bruk av førkommersielle anskaffelser i helse- og omsorgstjenesten.

Offentlige helsetjenester med høy kvalitet for alle

Norge skal ha en offentlig finansiert helsetjeneste som sikrer befolkningen forsvarlige, effektive og likeverdige tjenester. Utviklingen av helsetjenestene og utviklingen av ny teknologi går hånd i hånd. Digitalisering og nye teknologiske løsninger gjør at helsetjenesten mer effektivt kan tilpasses brukernes behov. Riktig bruk av teknologi frigjør menneskelige ressurser som vil være nødvendig for å møte økte behov i befolkningen. Dette gir bedre livskvalitet for den enkelte bruker og pasient.

Ansvarlig bruk av teknologi

Nye teknologimuligheter har et stort potensial for å forbedre helsetjenester, men kan utfordre etikken og personvernet. Tekna mener at beslutninger om å ta i bruk ny teknologi må være basert på en etisk reflektert og helhetlig tilnærming. Helseteknologi omfatter alt fra svært dyrt medisinsk-teknisk utstyr til enkel teknologi som kan gi store kostnadsbesparelser. Balansering mellom kostnad og nytte for store investeringer må baseres på retningslinjer for systematiske teknologivurderinger.

Utvikling av lover og forskrifter for personvern, registre og anskaffelser må både bygge på helsefaglig, juridisk og teknologisk kompetanse. Tillit til at personlige helseopplysninger blir forvaltet og lagret forsvarlig er en forutsetning for at nye løsninger blir tatt i bruk. Tekna mener det er viktig å finne en balanse mellom personvern og en forsvarlig utnyttelse av data og biologisk materiale. Norske registre for helsedata og biobanker er unike og bør utnyttes bedre, og søknadstiden for å forske på registerdata må kortes ned.

Etikk og ansvarlighet er en viktig og integrert del av teknologibruk. Dette må integreres i helse- og omsorgsutdanningene. Det må være attraktivt for mastere i teknisk-naturvitenskapelige fag å ta en doktorgrad rettet mot helse- og omsorgssektoren.

Gode pasientforløp

En nasjonal elektronisk pasientjournal (EPJ) og IT-systemer som kommuniserer med hverandre er en forutsetning for å lykkes med gode pasientforløp. Nye IT-løsninger må baseres på behov og på treffsikre problembeskrivelser som understøtter og utvikler arbeidsprosessene i sektoren.

Det må legges til rette for økt selvbetjening og automatisering for innbyggerne. Pasienten eier egne helsedata. Den enkelte pasient og bruker må gis mulighet til å opprette «informerte samtykker» og dele egne helsedata med pårørende. Innbyggerne bør ha enkel og sikker tilgang til de digitale helse- og omsorgstjenestene.

Tekna mener det må lages en konkret nasjonal plan for digitalisering av offentlig sektor. Staten må finansiere utvikling og drift av landsdekkende IKT-infrastruktur og utvikling av mykvarer. Kritisk infrastruktur må ikke settes ut av landet på en måte som gir økt sårbarhet og svekket sikkerhet for sensitiv informasjon.

Folkehelse og forebyggende helsevern

Velferdsteknologi vil gjøre det mulig for flere eldre å bo lenger hjemme. Sensorteknologi og «Tingenes Internett» vil kunne gi langt flere tilgang på avansert diagnostikk og oppfølging. Store deler av befolkningen bruker allerede digitale og teknologiske verktøy utviklet av ulike aktører. Monitorering av trening og kosthold er sterke drivere for utvikling av slik teknologi. Store mengder data fra mange ulike kilder kan utnyttes for målrettede forebyggende tiltak. Helse- og omsorgstjenesten bør bruke slike verktøy til å motivere, følge opp og gi den enkelte tilpasset veiledning, oppfølging og mestringsfølelse.

Tekna mener at antibiotikaresistens og faren for pandemier krever tverrfaglige forebyggings tiltak. Flere faggrupper med høy teknisk-naturvitenskapelig utdanning har relevant kompetanse som må nyttiggjøres i dette arbeidet. Vaksineutviklingen i havbruksnæringen gjøres for å minske bruken av antibiotika på oppdrettsfisk. Dette bidrar til forebygging av antibiotikaresistens og gir dermed også en folkehelsegevinst. Tverrfaglig kompetanse må utnyttes og bli en naturlig del av det nasjonale forebyggende arbeidet mot antibiotikaresistens.

Teknologikompetanse i helsetjenesten

Teknologisk kompetanse er uunnværlig for diagnostisering, pasientbehandling, utvikling og implementering av persontilpasset medisin. Derfor må denne kompetansen også brukes når fremtidens helsepolitikk utformes. Teknologer og realister må rekrutteres inn i ledelsen av virksomhetene.

Tjenesteytingen vil i økende grad organiseres i tverrfaglige grupper der teknisk-naturvitenskapelige fagpersoner har sin naturlige plass. Tekna mener det er behov for å gjennomgå hvilke utdanningsgrupper som knyttes til hvilke oppgaver og roller i helsetjenesten. Tekna mener Helsepersonelloven må legge til rette for optimal utnytting av kompetanse i helsetjenesten. Teknologer og realister har en viktig rolle i tverrfaglig team.

Solid og langsiktig forskningsfinansiering med god balanse mellom bredde- og toppforskning gir grunnlag for kompetanse- og teknologiutvikling. For å utnytte data fra nasjonale helseregistre, utføre matematiske modelleringer og bidra til mer effektiv pasientflyt, ressursbruk og logistikk trengs investering i kompetanse. Dette fremmer igjen næringsutvikling og skaper nye arbeidsplasser innenfor bl.a. medisinsk teknologi, IKT, bioteknologi og velferdsteknologi.

Konkurransedyktige arbeidsplasser

Teknologer og realister må ha forutsigbare karriereveier og karrieremuligheter i helsetjenesten med konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår. Det må være institusjonenes ansvar at personalet holder tritt med den teknologiske utviklingen og er faglig oppdaterte. Bruken av midlertidige stillinger må ned ved sykehusene og utdanningsinstitusjonene.

Tekna mener at god ledelse er avgjørende for å sikre medvirkning og kompetanseutvikling. God personalledelse krever rammevilkår som gjør det mulig å bruke personalets tid og ressurser best mulig.

Innovasjon og næringsutvikling i helse og omsorg

Tekna mener det offentlige må legge bedre til rette for kommersialisering av medisinsk og helsefaglig forskning og utvikling.

Det utføres mye helsereelatert forskning og utvikling i næringslivet. Mangelen på et velfungerende marked for offentlig etterspørsel og private tilbud hindrer imidlertid gode, innovative offentlige anskaffelser og næringsutvikling. Tekna mener at det offentlige må utvikle finansierungsordninger som tilrettelegger for økt bruk av førkommersielle anskaffelser på feltet. Kommuner må ha nødvendig kompetanse om personvernlovgivning, behovsdrivet innovasjon, innfasingsprosesser og teknisk kompetanse. Innkjøpsansvarlige for helseforetak og kommuner må kunne engasjere små og store bedrifter til å løse definerte problemstillinger og tilby risikovillig støtte fra idéfase til testfase. Det offentlige må veilede aktørene i regelverkets muligheter, krav og begrensninger.

Norsk samarbeidskultur er et fortrinn som kan gjøre Norge verdensledende på samhandlingsverktøy og pasientmedvirkning i helse- og omsorgssektoren. Tekna mener at en økt satsing på IKT kan gi stor verdiskaping og potensielt mange nye arbeidsplasser i helse- og velferdsbransjen. Det nasjonale virkemiddelapparatet må brukes målrettet til å stimulere til mer samarbeid, kunnskaps- og teknologioverføring fra andre bransjer og sektorer til helse og omsorg.

Offentlige myndigheter og helseinstitusjoner må bidra sterkere til at vellykkede innovasjoner ikke forsvinner ut av norsk næringsliv. Private aktører må lettere gis tilgang til testmiljøer for å utvikle nye produkter og tjenester. Testmiljøene bør være tilknyttet relevante forskningsmiljø og universitetssykehus. Det vil kunne bidra til mer samhandling, mer mobilitet mellom sektorene og fremvekst av nye klynger og økt kommersialisering.

Tekna

Tekna kjemper for deg og
faget du brenner for